

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789657888/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

rare, godmodige Lindgreen, hvem jeg på Hermans opfordring havde bedt gå denne scene igennem med mig, endte enhver undervisning, idet han klappede mig på kinden, med de ord: »Kan du gøre det således om aftenen, min pige, så er det godt.« Den 12te februar samme år gav Frydendahl sin aftenunderholdning på Hofteatret; den blev af afgørende betydning for min fremtid.

ET VIGTIGT MØDE

J. L. Heiberg, der var ansat som lektor ved Kiels Universitet, var for øjeblikket på besøg i København, og som det hed, på kort tid. Men i sit stille sind havde han besluttet aldrig mere at vende tilbage til en by, et folk og en stilling, der var ham uudholdelig. Disse tyskeres hele væsen og færd var stik imod hans danske natur, hvilket han også har udtrykt i et digt med disse ord: »I København at dø, er bedre end i Kiel at leve.« Straks efter sin ankomst havde han skrevet sin første vaudeville: »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«. Hvilken opsigt den gjorde er vel bekendt; den satte byen formeligt i oprør; alverden talte kun om Kong Salomon og Jørgen Hattemager. Interessen for teatret havde i nogle år været i aftagende. Der var spillet og spillet det gamle, mest tyske arbejder, og man længtes efter nye stykker, nye talenter. I sådanne guldne perioder famler publikum efter årsagen til, at interessen er kølnet, og giver snart et, snart er andet skylden. Da kom det eneste, som kan hjælpe: en digter. J. L. Heiberg kom med sin friske, danske vaudeville; hans lunas kraft rammende som et elektrisk stød; det gamle, mørke hus blev atter lyst, man strømmede til, og nu var der den »festivitas«, uden hvilken kunstens tempel bliver til en borgerlig dagligstue. En mængde små, litterære krager lod vel deres hæse skrig høre; man talte om »at fordærve smagen«, moraliteten, talenterne med denne nye genre; man frarådede publikum at se disse arbejder; men jo mere man frarådede, des stærkere blev tilstrømningen. Den jubel, der var i teatret, når »Kong Salomon« blev opført, var ubeskrivelig. Med den nye digter kom, som det altid går, nye talenter.

Tydeligt erindrer jeg endnu den første opførelse af dette stykke (26de november 1825); jeg var selv tilligemed en del andre børn

med i koret. Om det standpunkt, hvorpå min litterære dannelse stod, vil man få en forestilling, når jeg fortæller, at da koret i Korsør sang:

»Vi kan godt, godt, godt bruge pengene,
Vi ere trængende
Til dem forsand!«

da grublede jeg over, hvoraf det kunne komme, at man i Korsør ikke havde sand? Hvor meget jeg end grublede, turde jeg dog ikke spørge nogen herom af frygt for at spørge om noget dumt! og at blive leet af var for mig der grueligste, jeg kunne tænke mig.

Heiberg var altså i København og nød sit held. Nu ville en lykkelig skæbne, at han netop var tilstede i teatret hin aften til Frydendahls aftenunderholdning. At se den, allerede dengang i forhold til rollen, gamle Rosenkilde som skoledrengen Hans i sin snævre, kortærmede trøje, iført sit hele åndelige lune, spille elsker til mig lille pige, gjorde, at vor scene blev modtaget af det hele publikum med en overgivenhed, en latter, en applauderen, der syntes ingen ende at ville tage. Kort efter at scenen var forbi, kom J. L. Heiberg op på teatret, og jeg hørte ham spørge: »Hvor er den lille pige?« At det var mig, dette spørgsmål gjaldt, faldt mig virkelig slet ikke ind, før end Rosenkilde svarede, idet han pegede hen på mig: »Der står hun jo!« Heiberg kom da hen til mig, tog mig i begge hænderne og udtalte sin glæde over, hvad han havde set. Jeg ser endnu den høje, slanke mand stå for mig med det fine, kloge fysiognomi, og jeg tænkte: »Hvem mon det er?« Her så jeg Heiberg for første gang. Efter denne aften kom han ofte hen til mig på teatret, når han tilfældigvis så mig, og på sin artige måde sagde han mig altid et par venlige ord.

En månedstid derefter kom han en dag til mig i mit hjem og sagde: »Min scene på Hofteatret har givet mig ideen til en ny vaudeville, som jeg vil spørge Dem, om De kunne have lyst til at høre mig læse, da jeg håber, De vil udføre hovedrollen i den. Hvis De derfor synes, kunne vi måske bestemme en dag, på hvilken jeg kunne læse den for Dem hos mig, hvor vi er uforstyrrede.« Jeg var meget forlegen ved dette besøg og spillede som sædvanligt den stumme. Min moder, der følte sig uendelig smigret ved hans